

הדגשים ורגשות על פי פרשת השבוע

בס"ד

פרשת במדבר | עלון מס' 26

'עם ישראל - זה לא רעיון זו מציאות'

ובקיצור כלל זה לא מלא אנשים, כלל זה ציבור של יחידים שמחויבים למטרה ויעד...

החומש הרביעי פותח בכך שהאומה נמנית כעדר ד' לצורך ה'רועה', אף היא נמנית לפי קבוצות של משפחות ושבטים, שכולם קנויים לד' וכל יחיד עובר תחת השבט של רועהו ונמנה כחבר עצמאי של העדר.

כמשל ודוגמא - מיליון אנשים שבאים להפגין יחד, כשחלקם באים להפגין נגד יוקר המחיה וחלקם על שירות לקוי בתח"צ, חלקם בכלל זועמים על הפליה וגזענות וחלקם מפגינים על החזרת שטחים.. ברור שיש כאן כמות נכבדה.. אבל אין להם יעד ומטרה, הסיכוי לנצח במאבק חלש מאד.. לעומת קבוצה מלוכדת של חצי מיליון איש, אך כולם חדורי מטרה.. כולם ממוקדים סביב רעיון אחד ומגובש... הם יצליחו....

ומדוע המפקד היה במדבר סיני? מקום המניין הוא המדבר, ומכאן שאותו מפקד אוכלוסין לא בא לשרת מטרות כלכליות או מדיניות, שהרי אין לכל אלה עניין במדבר, אלא התוספת 'סיני באהל מועד' מורה, שמפקד זה מוקדש לתורה, היא התורה שניתנה בסיני, ואשר אהל מועד הוא המקום לקבלת עול מצוותיה....

בעצם - ספירה של כוח, יכול להיות או בשביל להראות לסובבים את החוזק והעוצמה של מספר אנשי הצבא, כיאה לאומה חזקה... או לחילופין להראות על כוח כלכלי איתן וחזק.. כוח שמהווה משיכה למשקיעים.. ואילו כאן התורה אומרת כי המניין היה לא לצורכי חוץ, אלא אדרבה לצורכי פנים.. להדגיש לכל יחיד על מחויבותו לעבודת הכלל..

מדברים אלו נמצאנו למידים כי עם ישראל אינו מורכב מאוסף יחידים או מכמות של הרבה יחידים... אלא מהרבה יחידים שכולם מחוברים לרעיון אחד גדול ענק... וזה היעוד והמטרה והחזון.. כולם מכוונים לשם... אכן כל אחד בדרכו הייחודית... בשליחותו המיוחדת לכך..

ומהו הרעיון שלנו? מהו האידיאל שלנו? זו התורה... זה היעוד והמטרה.. ללמוד את התורה... לקיים את מצוותיה... ולשמור את חוקותיה... זה הדבר היחיד שכולנו סביב לה... היא המרכז... ומכל עבר סובבים אותה המוני אנשים שכולם הרבה יחידים אך כולם חדורי מטרה אחת...

עם - זה לא סתם רעיון... זו מציאות קיימת... ממשית... לא ניתן להתפלל בלי עשירי למניין... ומצד שני - עם - גם לא מתבטל לרעיון או למנהיג כמו אצל הגויים שכולם מספרים... חלק מכמות... שלכל יחיד יש חלק ברעיון - את זה יש רק ביהדות... לכל מוישה יש משמעות... לכל הצ'קל ובערל יש משמעות מיוחדת...

א: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַר סִינַי בְּאֶהֱל מוֹעֵד בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשְּׁנַי בַּשָּׁנָה הַשְּׁנִית לְצֵאתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֵאמֹר: ב: שְׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפַּחְתֶּם לְבֵית אֲבֹתְכֶם בְּמִסְפַּר שְׁמוֹת כָּל זָכָר לְגַלְגֹּלְתֶם:

וידבר. במדבר סיני באחד לחודש. מתוך חיבתן לפניו מונה אותם כל שעה. כשיצאו ממצרים מנאן, וכשנפלו בעגל מנאן לידע מגין הנותרים, כשבא להשרות שכינתו עליהם מנאם, באחד בניסן הוקם המשכן, ובאחד באייר מנאם: (רש"י)

בתחילת חומש במדבר אנו רואים, כי התורה מצאה לנכון להרחיב לנו בעניין ספירת ומניין בני ישראל, ובפירוט כמה יוצאי צבא היו לכל שבט ושבט, ספירת מלאי כללית, עם התוצאה הסופית...

השאלה המתעוררת, נניח שאכן משום חיבתן מנאם - אך מדוע התורה נצרכת לפרט לי כמה היה בכל שבט, שתכתוב בקיצור ובסיכום כאשר בני ישראל הגיעו למדבר סיני ציווה הקב"ה משום חיבתן למנות אותן ומספרן היה כך וכך... מדוע התורה נצרכה לפרט כמה אנשים יוצאי צבא היו בכל שבט ???

ועוד, מדוע התורה רואה לנכון חשיבות להזכיר לנו כי המניין היה במדבר סיני.. וכי מה משנה לי היכן היה המיקום ???

הרש"ר הירש זצ"ל כותב בתחילת פרשתנו וז"ל - בסוף החומש השני סופר על הקמת מוקדש התורה ואילו החומש השלישי היה מוקדש כולו לדרישות שמקדש זה מציג לישראל בביטוי סמלי של קרבן ובקידוש ממשי שחל כל החיים, כך צויר האידיאל שנועד להתגשם בחיי הפרט והכלל, וכו' ...

החומש הרביעי חוזר עתה אל המציאות הלאומית, והרי הוא מראה לנו את ישראל כמות שהוא, הוא מציג לפנינו את האומה הממשית ביחסה אל חזון יעודה כפי שצויר בחומש השלישי, בתחילת הספר מונים את האומה כ'עדה' המאוחדת ע"י ייעודה המשותף, ומונים באומה את כל חבריה העצמאיים, אחד אחד, כך תחזור ההכרה אל לב נציגי הציבור, שהכלל אינו רעיון גרידא, אלא הוא קיים רק בכלליות הממשית של כל חבריו, וכך יכיר גם כל יחיד שהוא חבר חשוב של הכלל, המצטרף עמו למניין, והתפקיד המוטל על כולם זקוק לנאמנותו של כל יחיד ולמסירותו לייעוד המשותף.

בעצם דבריו מבואר שעם ישראל - לא נוצר כאשר היו מלא אנשים שהתקבצו להם יחד, והם קיבלו תורה, וכך מתגלגלים הדברים עד ימינו אנו, לא קמה אומה, כאשר אוסף אנשים מתקבצים ומחליטים להיות ביום בהיר אומה טורקית או יוונית, אלא הייתה כאן חשיבה מושכלת ומדודה, איך בונים אומה, יש 'עדה' - קיבוץ אנשים שמתקבצים סביב ייעוד משותף, ולייעוד המשותף יש כללים והוראות ותוכניות וכו', בין בחיי הכלל ובין בחיי הפרט, כאשר יש אומה מונים את החברים בה - אלו שכשירים לעבודת הצבא.. הם שידרת הכח של האומה המתהווה,

שבת שלום ומבורך

אני 'שייך' לעם – שייכות מעצימה

ב: איש על דגלו באתת לבית אבתם יחנו בני ישראל מנגד סביב לאהל מועד יחנו:

בתורה מבואר כי בני ישראל שהיו מחולקים לשבטים, לכל שבט היה את הדגל שלו, והם עמדו סביב למשכן, כאשר ללויים לא היה מקום חניה, אלא הם עומדים במרכז סביב המשכן...

יש להבין, מה זה הנושא של דגל ושבט, מה העניין?? מדוע לא ילכו כולם יחד מה זה עם ישראל כולם כל אחד איפה שיוצא זה מלפנים וההוא מאחור, מסתדרים... יש לכם 40 שנה להסתובב במדבר.. מה זה משנה איפה השבט הזה, ומדוע צריך בשבילו דגל, מה הסיפור פה??

כשנתבונן – בשבטיות ישנם מספר מדרגות - התחתית זה היחידים, שהם מצטרפים למשפחות, שהם - אבות המשפחה מתייחסים לבית אחד - הבית אחד מצטרף לשבט שלם, והשבטים כולם שמיחסים לבית אחד גדול נקראים בית ישראל..

וכמו עץ עם גזע עבות, שמוציא ענפים עבים, ומהם ענפים דקים... ועלים... ופירות... וכולם מחוברים לעץ העבות...

משפחה - מוציאה את היחידים מכלל יחידים - לקבוצות...

בפרשה רואים שכל שלושה שבטים היו שייכים למחנה אחד, הנשיא מקבץ את השבטים סביבו, כל שבט דגל בפני עצמו... כל שבט מקבץ את משפחותיו, וכל משפחה מקבצת את בניה, אבל כולם נמצאים סביב למשכן העדות שנמצא במרכז.. כולנו יחד סביב המטרה והיעד...

תשמע - השגתי דגל ענק.. אבל מה זה ענק.. וכל התהלוכה נפנפתי בו גבוה... וואוו...

תגיד מה יש בדגל.. כאילו מה זה אומר?? סתם חתיכת בד.. לא???

השתגעת.. אתה מבזה את הדגל...

מבזה את הדגל.. פחחחחח... צודק הדגל נעלב הוא ממש בוכה וזולגות לו דמעות... מה זה - הוא נושם, רואה, שומע?? מה זה מבזה...

יוו... אני לא מאמין.. אני בשוק.. אתה לא קולט מה זה הדגל...

מה העניין בדגל?? מה זה בכלל???

דגל הוא ביטוי ללאומיות... לשייכות... הוא כלי ביטוי... זה הסמל שלי.. זה התבנית שמראה על השייכות שלי... הוא בצבע מוגדר... הוא עם סמל מיוחד.. זה אני.. זה מגדיר את השייכות שלי...

מהי שייכות?? כל אדם חייב להיות שייך למשהו שיחזיק אותו... שייכות יוצרת משמעות - משמעות יוצרת קיום... אני לא סתם

יצור שאוכל וישן... אני שייך.. שייך לשיבה מסגנון כזה.. שייך לחסידות כזו.. שייך למפעל... שייך לקבוצת ספורט.. שייך לאליטה...

לא סתם מיליוני אנשים בעולם מחוברים ואוהדים משחקי ספורט, שבעצם עצמותם הינם חסרי משמעות כלל, אבל עצם זה שאני שייך לקבוצה המנצחת, עצם זה שאני אוהד את פלוני או את אלמוני, זה נותן משמעות וקיום... משמעות של הבל... אבל משמעות..

האדם הוא יצור חברותי הוא מחפש קשר מחפש לתת ומחפש לקבל... אדם מחפש שתהיה לו זהות פנימית.. שתגדיר אותו מה הוא ומי הוא.. אם כל האנשים היו בודדים לעצמם... וכל אחד חי לעצמו, לא היה לנו עולם להתקיים בו.. דווקא האינטראקציה בין האנשים... הרצון להכרה חברתית... הרצון להשפיע... לתת... להעניק... ליצור... זה מה שגורם לעולם להתפתח ולהתקדם.. זה המדרבן של האדם... של העולם...

נער צעיר מחפש את הזהות שלו... הוא בודק בחברה בה הוא נמצא מה הערכים שהם מאמינים בהם... מי הדמויות הנערצות על החברה... מה הם המאפיינים של חברי הקבוצה... מה מעניין אותם.. וסביב זה הוא בונה את הזהות שלו, את מפת האינטרסים.. כיצד לזכות להערכה ולגיבוי מהחברה והקהילה, אדם בלי שייכות הוא תלוש.. כל מה שאדם שווה משהו, זה רק בהשוואה לאחרים.. כל הערך של האדם נמדד בהשוואה כלפי חברה... בלי זה אין לי כלי מדידה... כל הרגשות והתחושות של האדם זה בהקשר להשתייכות למשהו, זה הקיום שלנו...

ואת זה רואים בצורת הגיבוש של בני ישראל במדבר - סביב הרעיון הגדול של משכן ד' שזה הרעיון המוביל, עומדים בני ישראל סדור לשבטיו... וכל שבט מורכב מהמון יחידים ששייכים לקבוצת שהם משפחותיהם - שהם שייכים לבתי אב, וכל שבט שייך למחנה אחד - וכל המחנות סביב אהל מועד... משכן ד'... ואני שייך לדגל הזה עם הסמל הזה.. אני חלק ממשהו גדול ממשהו ענק...

ומכאן נלמד על החשיבות של השייכות... להיות שייך לרעיון... למשהו גדול.. למשהו שנותן לי דחיפה כחלק מכלל... משהו שמאגר אותי...

ובזווית נוספת - כשאנו מתבוננים על עצמנו ועל סביבתנו - עלינו להבין שאנו חלק וחוליה, בשרשרת ענקית עם אלפי אלפי טבעות, הכוללת את דור המדבר שבטי קה - שקיבלו את התורה, חלק מאותם אבות האומה מראשי השורשים... מהגזע העבות... מאז ועד עתה, אני חלק מהענפים... אני חלק בלתי נפרד מכלל ישראל... והסבא של הסבא שלי הסבא שלי והסבא של הסבא שלך וכן הלאה.. כולם היו חלק מהשרשור הענקי שהולך מאז אבות האומה ועד עתה.. אני לא מתחיל מעצמי.. אני אכן עם הייחודיות שלי, אבל אני חלק מהשבטים, חלק מאותם מחנות שהיו אז.. אני לא חלק מרעיון מומצא ומחודש של השנים האחרונות.. אני שייך לרעיון ולממשות של עם ותיק.. של שבטים שונים עם יעד ומטרה אחת...

השייכות לא רק מחברת... היא גם שומרת... על הגחלת... על המסורת... על הצורה... על הדרך...

